

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی
گروه روانشناسی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی

عنوان:

بررسی اثربخشی درمان شناختی - رفتاری بر پرخوری عصبی و تصویر تن، در زنان مراجعه کننده به انجمن پرخوری اهواز

پژوهشگر:

فرزانه هومن

اساتید راهنمای:

پرفسور مهناز مهرابی زاده هنرمند

دکتر نیلوفر خواجه الدین

استاد مشاور:

دکتر یدالله زرگر

بهار ۱۳۹۰

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

بر خود لازم می داشم از همه استاد بزرگواری که در طول تحصیل از خزانه علم و معرفت شان بهره مند بوده
ام سپاسگزاری نمایم.

بویشه استاد راهنمای معظم و فرهیخته ام سرکار خانم دکتر پروفسور مهناز مهرابی زاده هنرمند و دکتر
نیلوفر خواجه الدین که با سعه صدر، زحمت هدایت و راهنمایی این پایان نامه را پذیرفتند و به صورت کاملاً
استادانه به پیشبرد کار کمک نمودند و مساعدت های بی دریغشان در انجام این پایان نامه همواره شامل حال
اینجانب گردید.

همچنین از استاد مشاور گرامیم جناب آقای دکتر زرگر که با راهنمایی های روشنگرانه خود رهگشای
اینجانب در تکمیل پژوهش مذکور بوده اند تشکر و قدردانی می نمایم.

از داور اول جلسه سرکار خانم دکتر نجمه حمید و داور دوم سرکار خانم زبیده جزایری کمال تشکر می
نمایم.

از استاد بزرگوار سرکار خانم دکتر داوودی، دکتر بساک نژاد و دکتر ارشدی، که در طی این هفت سال
افتخار شاگردی ایشان را داشته ام نیز صمیمانه تشکر و سپاسگزاری می نمایم.

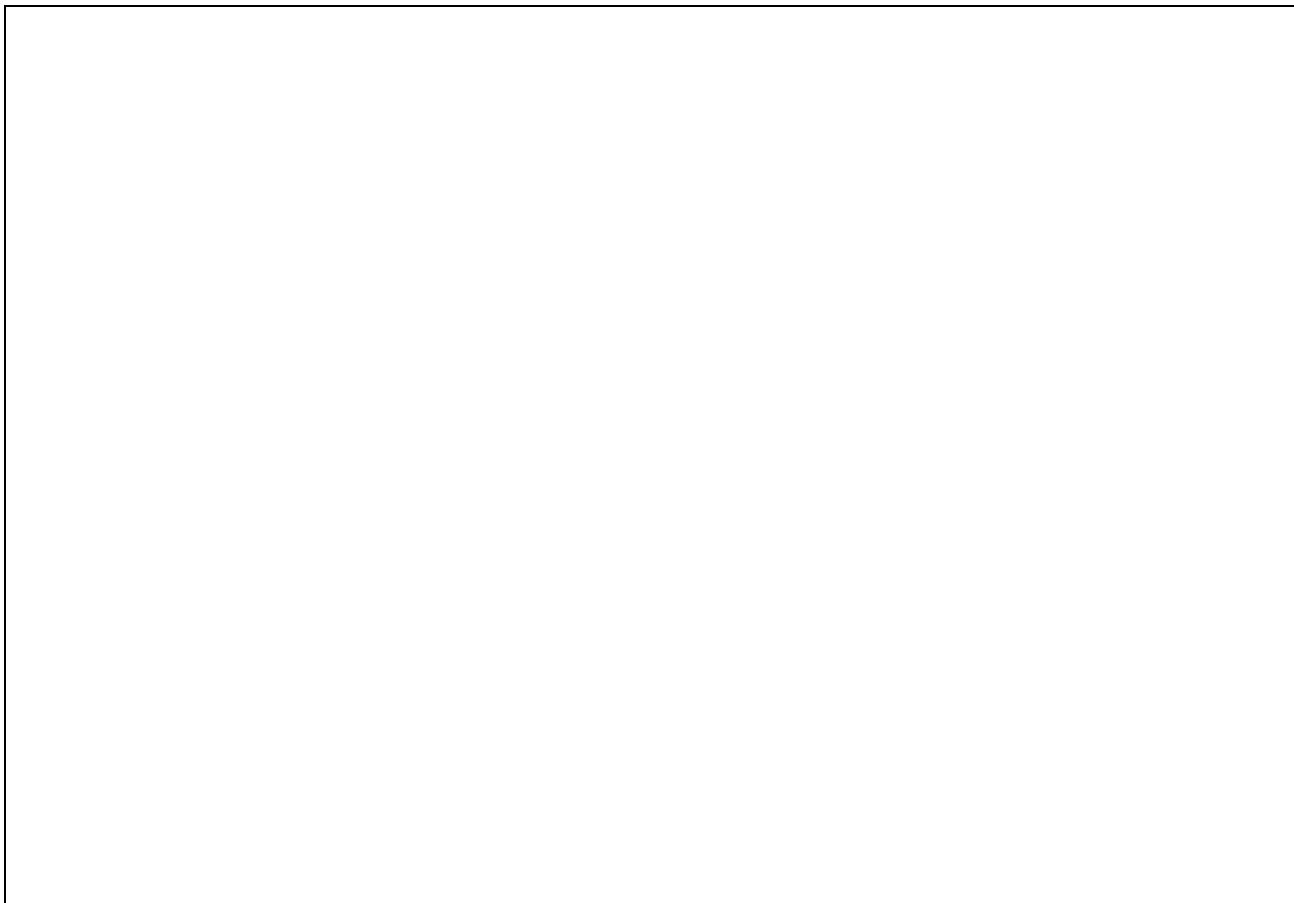
از ناظر محترم جلسه جناب آقای دکتر هاشمی شیخ شبانی که نظارت این جلسه را به عهده دارد تقدیر و
تشکر می نمایم.

از پروفسور میشل که در زمینه مطالعه پرخوری عصبی کمک های بی دریغی نموده اند تشکر و افسر را دارم.
و آرزو می کنم که خداوند سایه سار این بزرگان فرهیخته را همیشه بر سر ما مستدام بدارد.

همچنین از کلیه دوستان و عزیزانی که در طی مرحل انجام پایان نامه یاریگر و همراه اینجانب بوده اند
تشکر و سپاسگزاری می نمایم

نام خانوادگی: هومن	نام: فرزانه
عنوان پایان نامه: بررسی اثربخشی درمان شناختی - رفتاری به شیوه گروهی بر پرخوری عصبی و تصویر تن در زنان مراجعه کننده به انجمن پرخوری اهواز	اساتید راهنمای: پروفسور مهناز مهرابی زاده هنرمند و دکتر نیلوفر خواجه الدین
استناد مشاور: دکتر یدالله زرگر	درجه تحصیلی: کارشناسی ارشد
دانشکده: علوم تربیتی و روان شناسی	گرایش: بالینی
تاریخ فارغ التحصیلی: خردادماه ۱۳۹۰	رشته: روان شناسی
تعداد صفحه: ۱۲۵	کلید واژه ها: درمان شناختی - رفتاری، اختلال پرخوری عصبی، تصویر تن
چکیده:	
<p>هدف از انجام این پژوهش بررسی اثربخشی روان درمانی گروهی به روش شناختی - رفتاری بر کاهش علائم پرخوری عصبی و بهبود تصویر تن در زنان پرخور مراجعه کننده به انجمن پرخوری در شهر اهواز است. جامعه آماری این پژوهش شامل پرخوران مراجعه کننده به انجمن پرخوری اهواز می باشد. نمونه پژوهش به روش در دسترس انتخاب شد. ۳۴ نفر از بین ۶۷ نفر افراد مراجعه کننده به انجمن پرخوری که با استفاده از آزمون بازخورد خوردن، مقیاس پرخوری و مصاحبه تشخیصی نیمه ساختاریافته تشخیص اختلال پرخوری دریافت کرده بودند به صورت تصادفی انتخاب شده و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. آزمودنی ها علاوه بر مقیاس پرخوری پرسشنامه تصویر تن را نیز تکمیل کردند. گروه آزمایش ۱۲ جلسه روان درمانی گروهی به شیوه شناختی - رفتاری دریافت کردند. ولی روی گروه کنترل هیچ درمانی صورت نگرفت. پس از پایان مداخله، از هر دو گروه پس آزمون به عمل آمد. داده های حاصل از پژوهش با استفاده از روش تحلیل کواریانس چند متغیری (MANCOVA) مورد تحلیل قرار گرفتند. یافته ها بیانگر این بود که مداخله مورد استفاده، در کاهش علائم پرخوری ($F=156/22$ و $p < 0.001$) و بهبود تصویر تن ($F=53/93$ و $p < 0.001$) موثر واقع شده است. پیگیری با فاصله ۶ ماهه، سودمندی روان درمانی گروهی شناختی - رفتاری را بر علائم پرخوری ($F=118/0.1$ و $p < 0.001$) و تصویر تن ($F=49/27$ و $p < 0.001$) نشان داد.</p>	

Surname: Hooman	Firstname: Farzaneh
Title: The effects of cognitive-behavior therapy on binge eating disorder and body image in women of Ahvaz overeating association	
Supervisor: Prof. Mahnaz Mehrabizadeh Honarmand & dr. Nilufar Khajeddin	
Grade: Master of art	Course: Clinical psychology
Faculty: Education and Psychology Department	
Graduation Date: 2011	Number Pages: 125
Key Words: Cognitive-Behavior therapy, binge eating disorder, body image	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this study was to investigate the effects of group cognitive-behavior therapy on the binge eating disorder and body image in women of Ahvaz overeating association. The sample included 34 women who were selected randomly among 67 women with binge eating disorder. The women were divided randomly into two groups (experimental and control). The subjects also completed Eating Attitude Test and Binge Scale in addition to body Image Concern Inventory. 12 sessions of group therapy carried out. Result of MANCOVA were statistically significant at $p<0.001$. It is suggested that group cognitive-behavior therapy decreased binge symptoms ($F=156.22$, $p<0.001$) and improve the body image ($F=53.93$, $p<0.001$) in the experimental group compared with the control group. In addition, the effects of the intervention on binge symptoms ($F=118.01$, $p<0.001$) and body image ($F=49.27$, $p<0.001$) lasted for 6 months.</p>	

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

فهرست

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فهرست مطالب	i
فهرست جداول	vi
فهرست نمودارها	viii
فهرست شکل ها	ix
چکیده فارسی	x
فصل اول: موضوع پژوهش	
مقدمه	۲
بیان مسأله	۴
اهمیت و ضرورت پژوهش	۶
اهداف پژوهش	۷
سؤال پژوهش	۷
فرضیه های پژوهش	۸
تعریف متغیر ها	۸
روان درمانی شناختی - رفتاری	۸
اختلال پرخوری عصبی	۹
تصویر تن	۹

فهرست

فصل دوم: پیشینه پژوهش

۱۱.....	مقدمه
۱۴.....	اختلال پرخوری عصبی و پراشتاهای روانی
۱۷.....	شیوع پرخوری
۱۸.....	مدل های پرخوری
۲۶.....	اختلالات روانپزشکی هماینده با پرخوری
۲۹.....	سبب شناسی پرخوری
۲۹.....	مشکلات مرتبط با پرخوری
۳۰.....	پیامدهای پرخوری
۳۱.....	عواملی که موجب اختلال پرخوری می شود
۳۱.....	محرك های پرخوری
۳۲.....	پیامدهای احتمالی رفتارهای پرخوری
۳۴.....	تصویر تن
۳۵.....	تفاوت های جنسی در تصویر تن
۳۷.....	عوامل مرتبط با تصویر تن
۳۸.....	تصویر بدنی منفی
۳۹.....	تغییر فکر درباره بدن
۴۰.....	ارتباط تصویر تن و اختلال پرخوری

فهرست

۴۲.....	رواندرمانی اختلال پرخوری.....
۴۳.....	درمان شناختی - رفتاری.....
۴۵.....	خصوصیات کلی درمان شناختی - رفتاری
۴۶.....	درمان شناختی - رفتاری برای پراشتهایی روانی.....
۴۷.....	درمان شناختی - رفتاری برای پرخوری عصبی.....
۴۸.....	نقش آموزش و مشاوره برای یک سبک زندگی سالم در درمان شناختی رفتاری پرخوری.....
۴۸.....	گروه درمانی شناختی - رفتاری.....
۵۰.....	درمان بین فردی برای پرخوری
۵۰.....	درمان رفتاری دیالکتیکی برای پرخوری
۵۱.....	درمان رفتاری کنترل وزن برای پرخوری
۵۲.....	داروها.....
۵۳.....	پژوهش های انجام شده در داخل کشور
۵۴.....	پژوهش های انجام شده در خارج از کشور.....
فصل سوم: روش پژوهش	
۶۰	مقدمه
۶۰	جامعه آماری
۶۰	نمونه و روش نمونه گیری
۶۱.....	ویژگی های جمعیت شناختی مربوط به نمونه
۶۴.....	ابزار پژوهش

فهرست

۶۴.....	آزمون بازخورد خوردن (EAT-26)
۶۵.....	پایایی و روایی
۶۶.....	مقیاس پرخوری
۶۷.....	پایایی و روایی
۶۸.....	پرسشنامه ترس از تصویر بدنی
۶۸.....	پایایی و روایی
۷۰	شرح جلسات مداخله
۷۴.....	طرح پژوهش
۷۴.....	روش اجرای پژوهش
۷۵.....	روش تجزیه و تحلیل داده ها
فصل چهارم: یافته های پژوهش	
۷۷.....	مقدمه
۷۷.....	یافته های توصیفی
۸۰.....	یافته های مربوط به فرضیه های پژوهش
۸۹.....	یافته های جانبی
فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری	
۹۲.....	مقدمه
۹۲.....	بحث و نتیجه گیری
۹۹.....	محدودیت ها

فهرست

۹۹.....	پیشنهاد های پژوهشی
۱۰۰.....	پیشنهادات کاربردی

منابع

۱۰۲.....	منابع فارسی
۱۰۷.....	منابع انگلیسی
۱۲۵.....	ضمائیم
.....	چکیده انگلیسی

فهرست

فهرست جداول

جدول ۱-۱. ملاک های پژوهشی DSM-IV-TR برای اختلال پرخوری ۱۳
جدول ۲-۲. شباهت های بین پرخوری عصبی و پراستهایی روانی ۱۵
جدول ۲-۳. تفاوت های بین پرخوری عصبی و پراستهایی روانی ۱۶
جدول ۳-۱. میانگین و انحراف استاندارد سن گروه آزمایش ، کنترل و کل نمونه ۶۱
جدول ۳-۲. توزیع فراوانی آزمودنیهای گروه آزمایش و کنترل بر حسب مقطع تحصیلی ۶۲
جدول ۳-۳. توزیع فراوانی آزمودنیهای گروه آزمایش و کنترل بر حسب تأهل ۶۳
جدول ۳-۴. توزیع فراوانی آزمودنیهای گروه آزمایش و کنترل بر حسب شغل ۶۴
جدول ۴-۱. میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیش ترین نمره های پرخوری در آزمودنیهای گروه آزمایش و کنترل در مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری ۷۸
جدول ۴-۲. میانگین، انحراف معیار، بیش ترین و کمترین نمره های تصویر تن در آزمودنی های گروه آزمایش و کنترل در مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری ۷۹
جدول ۴-۳. نتایج حاصل از تحلیل کواریانس چند متغیری بر روی میانگین نمره های پس آزمون نشانگان پرخوری و تصویر تن آزمودنی های گروه آزمایش و کنترل ۸۱
جدول ۴-۴. نتایج حاصل از تحلیل آنکوا در متن مانکوا بر روی میانگین نمره های پس آزمون نشانگان پرخوری و تصویر تن گروههای آزمایش و کنترل ۸۲
جدول ۴-۵. نتایج حاصل از تحلیل کوواریانس چند متغیری بر روی میانگین نمره های پرخوری عصبی و تصویر تن در آزمودنی های دو گروه در مرحله پیگیری ۸۵
جدول ۴-۶. نتایج حاصل از تحلیل آنکوا در متن مانکوا بر روی میانگین نمره های پرخوری عصبی و تصویر تن آزمودنی های گروه آزمایش و کنترل، در مرحله پیگیری ۸۶

فهرست

- جدول ۴-۷. نتایج حاصل از تحلیل کواریانس چند متغیری بر روی میانگین نمره های پس آزمون
نشانگان پرخوری و تصویر تن دو گروه آزمایش و کنترل، با کنترل وزن ۸۹
- جدول ۴-۸. نتایج حاصل از تحلیل آنکوا درمتن مانکوا بر روی میانگین نمره های پس آزمون نشانگان
پرخوری و تصویر تن گروه های آزمایش و کنترل با کنترل وزن ۹۰

فهرست

فهرست نمودارها

نمودار ۱-۱. طرح پیش آزمون- پس آزمون با گروه کنترل و پیگیری ۷۴
نمودار ۱-۲. مقایسه میانگین پیش آزمون و پس آزمون نمره های پرخوری در گروه های آزمایش و کنترل ۸۳
نمودار ۱-۳. مقایسه میانگین پیش آزمون و پس آزمون نمره های تصویر تن در گروه های آزمایش و کنترل ۸۴
نمودار ۱-۴. مقایسه میانگین پیش آزمون و پیگیری نمره های پرخوری گروه های آزمایش و کنترل ۸۷
نمودار ۱-۵. مقایسه میانگین پیش آزمون و پیگیری نمره های تصویر تن گروه های آزمایش و کنترل ۸۸

فهرست

فهرست اشکال

- ۳۸..... شکل ۱.۲. مدل شناختی - رفتاری رشد و تجارت تصویر بدنی

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

فصل اول: موضوع پژوهش

مقدمه

اول بار در سال ۱۹۵۹، استونکارد^۱، مشاهدات بالینی خود را مبنی بر اینکه برخی افراد چاق، دوره های پرخوری مضطرب کننده و غیر قابل کنترل دارند، منتشر نمود. او نوعی اختلال خوردن را مطرح کرد و آن را اینگونه توصیف نمود: "مقدار زیادی از غذا که در مدت زمان کوتاهی مصرف می شود". او اشاره کرد که پرخوری با یک رویداد تسریع کننده‌ی خاص همراه بوده و پریشانی و احساس گناه به دنبال آن رخ می دهد. چهل سال بعد مشاهدات بالینی استونکارد منجر به توصیف اختلال پرخوری^۲ شد (میشل^۳، دولین^۴، ازوan^۵، کروی^۶ و پیترسون^۷، ۲۰۰۸).

بر اساس DSM-IV-TR پرخوری شامل بلع مقدار زیادی از غذا به طور نامعمول و احساس فقدان کنترل در طول دوره‌ی خوردن می باشد، که به میزان حداقل دو بار در هفته و به مدت شش ماه رخ دهد (کاپلان^۸ و سادوک^۹، ۲۰۰۳، ترجمه پورافکاری، ۱۳۸۴). پرخوری توسط دوره‌های عود کننده پرخوری بدون رفتارهای جبرانی مثل استفراغ یا استفاده از ملین ها و مدرها مشخص می شود. این اختلال ویژگی هایی همچون خوردن تا حد ترکیدن، خوردن زمانی که فرد واقعاً گرسنه نیست، تنها خوردن و احساس افسردگی یا گناه دارد (ازوان، ۲۰۰۱).

افراد دچار پرخوری اغلب نسبت به وزن و شکل بدنشان ناراضی هستند و برخی شواهد نشان می دهد که افراد دچار پرخوری در مقایسه با افرادی که مشکل پرخوری ندارند، از تصویر بدنشان بیشتر ناراضی هستند (میشل و همکاران، ۲۰۰۸).

تصویر تن^{۱۰} به ادراک و تجارت فرد از بدنش اطلاق می شود. تصویر تن می تواند به عنوان بازنمایی درونی فرد از ظاهر بیرونی اش تعریف شود. توضیح و فهم تصویر تن مهم است، زیرا بر عواطف، افکار و رفتار ها اثر می گذارد و این ها نیز به نوبه خود کیفیت زندگی فرد را متأثر می سازند (پروزینکسی^{۱۱} و کش^۱، ۲۰۰۲، به نقل از برادری^۲، ۲۰۰۸). افکار منفی درباره وزن، شکل و ظاهر،

¹ Stunkard

² Binge Eating Disorder(BED)

³ Mitchell

⁴ Devlin

⁵ Zwaan

⁶ Crow

⁷ Peterson

⁸ Kaplan

⁹ Sadock

¹⁰ body image

¹¹ Pruzinski

فصل اول: موضوع پژوهش

نقش مهمی در شروع و نگه داری مشکلات پرخوری دارد. اختلال پرخوری نیز منجر به بروز احساسات و عواطف منفی نسبت به ظاهر می گردد، که این خود می تواند محركی برای پرخوری بیشتر باشد (میشل و همکاران، ۲۰۰۸). تصویر تن یکی از معیارهای تشخیصی مهم برای تشخیص اختلال های خوردن همچون پرخوری عصبی می باشد و نقش مهمی در رشد و نگه داری آسیب شناسی خوردن بر عهده دارد (استیک^۳، ۲۰۰۲، به نقل از برارדי، ۲۰۰۸). گذشته از این، اختلالات تصویر تن اغلب بعد از درمان موفقیت آمیز اختلال خوردن همچنان باقی مانده و حتی منجر به عود آن می گردد (کسپر^۴، هالمی^۵، گلدبرگ^۶ و داویس^۷، ۱۹۷۹، به نقل از برارדי، ۲۰۰۸).

تاکنون درمان شناختی- رفتاری^۸، درمان میان فردی^۹، درمان رفتاری دیالکتیکی^{۱۰}، درمان رفتاری کنترل وزن^{۱۱} و آموزش آگاهی از اشتها^{۱۲} برای درمان اختلال پرخوری به کار گرفته شده است که از میان همه شیوه های درمانی، درمان شناختی- رفتاری یکی از شایع ترین و موثرترین شیوه های درمانی برای این اختلال می باشد (گرین^{۱۳}، ۲۰۰۰).

رویکرد شناختی- رفتاری برای درمان اختلالات خوردن بر تحریفات شناختی و تلاش برای تغییر رفتار تمرکز دارد. جوهره ای درمان شناختی- رفتاری، عواطف و رفتارهایی است که توسط افکار و شناخت ما شکل گرفته اند. درمانگر به بیمار کمک می کند تحریفات شناختی خود را شناسایی نموده و شیوه های تفکری مثبت تر و واقع بینانه تری را جایگزین آن ها نماید (کلات^{۱۴}، ۲۰۰۸). بر اساس رویکرد شناختی- رفتاری، به دست آوردن وزن و شکل آرمانی که یک فکر تحریف شده است، نقش مهمی در حفظ و نگه داری علایم پرخوری عصبی ایفا می کند (ویلفلی^{۱۵}، ۱۹۹۳، به نقل از کلات، ۲۰۰۸).

¹ Cash

² Berardi

³ Stice

⁴ Casper

⁵ Halmi

⁶ Goldberg

⁷ Davis

⁸ Cognitive Behavior Therapy(CBT)

⁹ Interpersonal Therapy(IPT)

¹⁰ Dialectical Behavior Therapy (DBT)

¹¹ Behavioral Weight Control Treatment(BWCT)

¹² Appetite Awareness Training(AAT)

¹³ Gorin

¹⁴ Klatt

¹⁵ Wilfley

فصل اول: موضوع پژوهش

بیان مسائله

تحقیقات نشان می دهد که نیمی از افراد مبتلا به پرخوری چاق هستند (اسپیتزر^۱، ۱۹۹۲، به نقل از میشل و همکاران، ۲۰۰۸). چاقی^۲ که با اختلال پرخوری و اعتیاد به غذا همراه است، امروزه در جهان بسیار شایع بوده و میلیون ها نفر از آن رنج می برند (سازمان جهانی بهداشت^۳، ۲۰۰۸، به نقل از کلات، ۲۰۰۸). بیماری های زیادی متأثر از چاقی می باشند (موسسه بین المللی سلامت^۴، ۲۰۰۷، به نقل از کلات، ۲۰۰۸). نتیجه اینکه تلاش ها ای زیادی برای کاهش وزن افراد صورت می گیرد، اما درمان های اخیر پزشکی برای این بیماری در درازمدت بی تأثیر و ناپایدار است (کلات، ۲۰۰۸). مشخص کردن علت پرخوری مشکل است و به نظر می رسد که این اختلال از همبستگی چندین علت به وجود می آید (پالیوی^۵ و هرمان^۶، ۱۹۹۳، به نقل از دروچی^۷، ۱۹۹۸) و درمان باید مسائل جسمانی، مشکلات رفتاری و مسائل روانشناختی همچون اندوه تصویر تن را مد نظر قرار دهد (والش^۸ و دولین، ۱۹۹۵، به نقل از دروچی، ۱۹۹۸).

هدف از درمان روانشناختی اختلال پرخوری این است که بتوان به مراجعان به خوبی یاد داد که بین گرسنگی هیجانی و فیزیولوژیکی فرق بگذارند و به هیجانات و افکار منفی خود از طریق غذا پاسخ ندهند. به آن ها یاد داده می شود که پاسخ خوردن را با پاسخ ها ای مناسب تر دیگری جایگزین نموده و مسائل عاطفی زیربنایی را مد نظر قرار دهند (دروچی، ۱۹۹۸).

اختلال پرخوری عصبی با دوره های پرخوری عودکننده بدون روش های جبرانی نامتناسب که در پراشتهایی روانی^۹ وجود دارد مشخص می شود. آن ها نگرانی های زیادی در ارتباط با شکل بدن دارند و در بیش تر موارد وزن شان را بالاتر از وزن واقعی شان برآورد می کنند (دوچسن^{۱۰} و همکاران، ۲۰۰۷).

¹ Spitzer

² Obesity

³ World Health Organization (WHO)

⁴ National Institute of Health (NIH)

⁵ Polivy

⁶ Herman

⁷ Derouchey

⁸ Walsh

⁹ Bulimia nervosa (BN)

¹⁰ Duchesne